

Posudek oponenta bakalářské práce

Kateřina Hrdá: *Mezi nebem a zemí: fenomenologie architektury v díle Christiana Norberg-Schulze*

Bakalářská práce Kateřiny Hrdé *Mezi nebem a zemí: fenomenologie architektury v díle Christiana Norberg-Schulze* si klade za cíl představit jeden z nejvýznamnějších příspěvků k filozofii architektury druhé poloviny dvacátého století, fenomenologií inspirovanou teorií norského historika a teoretika architektury Christiana Norberg-Schulze. Vzhledem k pozornosti, jaké se dílu tohoto autora dostalo, a jeho napojení na moderní tradici estetického myšlení se bezesporu jedná o vhodné téma pro bakalářskou práci.

Text postupuje od zasazení Norberg-Schulzova myšlení do dobového filozofického kontextu v první kapitole, v níž jsou také vysvětleny některé jeho vlastní myšlenkové impulsy, které jej vedly k příklonu k fenomenologické filozofické tradici, přes vysvětlení jeho pojetí základních funkcí architektonického díla, dále přes výklad ústředních pojmů jeho teorie (jako jsou krajina, sídlo, genius loci či imago) až k výkladu zastřešujícího pojmu bydlení, kdy je v práci věnována pozornost přímo jednomu z hlavních Norberg-Schulzových inspiračních zdrojů, filozofii Martina Heideggera.

Kromě vhodně zvoleného tematického pole, na které práce míří, a zřejmého zájmu autorky o téma, za další přednost textu považuji, že je po většinu svého rozsahu psán jasným stylem, výklad je uspokojivě přehledný, jazyk textu je kultivovaný bez větších stylistických chyb. Práce se snaží postupovat od základnějších filozofických otázek a motivací Norberg-Schulzovy teorie ke specifitějším pojmům a ukazuje tak dostatečnou orientaci autorky ve zpracovávané literatuře. Z čistě formálního hlediska pak text neobsahuje závažnější nedostatky ani v dodržování požadavků na citování pramenů, ani pokud jde o gramatickou a stylistickou stránku. Objem chyb nepřesahuje průměr ostatních závěrečných prací.

Na druhou stranu, na práci shledávám jeden významnější koncepční nedostatek, který spočívá v absenci jakékoli polemiky s alternativními teoretickými přístupy v teorii architektury. Text práce je pojat až příliš deskriptivně, přičemž výkladu by na mnoha místech pomohlo, kdyby představované pojmy byly uvedeny v opozici vůči možným alternativám, čímž by se zřetelně odhalila motivace pro jejich zavedení, ukázala by se jejich explanační síla. Tato tendence, kterou práce vykazuje, se také v některých pasážích projevuje tím, že text ustrne spíše na rovině pouhého prezentování frází, na jejichž podporu však již dále není argumentováno. Např. v podkapitole věnované pojmu imago čteme, že imago není znakem, že „spíše odhaluje, nežli komunikuje“. Toto rozlišení mezi komunikací a odhalováním, které za komunikaci považovat nemáme, by si zasloužilo soustředěnější pozornost, protože z textu v současné podobě nemusí být čtenářkám a čtenářům rozdíl dostatečně zřetelný. Zde by se nabízela polemika s jinou, často citovanou estetickou teorií architektury, která naopak jádro hodnoty architektury coby uměleckého díla spatřuje v jeho znakové, komunikační funkci. Mám zde na mysli pojetí amerického filozofa Nelsona Goodmana. Vyšší mírou schematicnosti výkladu pak trpí zejména závěrečné kapitoly práce věnované Heideggerově filozofii.

Dále, práce nabízí překvapivě málo příkladů, které by ilustrovaly jednotlivé vhledy zvolené teorie. Sedmá kapitola pracuje s příkladem mostu coby stavby vytvářející místo, v ostatních částech práce ale příklady absentují; např. v podkapitole Umělé místo je představeno rozlišení

tří způsobů vztahu umělých míst k přírodě (vizualizace, doplnění, symbolizace); jasnému předvedení tohoto rozlišení by jednoznačně prospělo uvedení několika příkladů, které by odlišilo např. vizualizaci od symbolizace, tedy odlišení typů vztahů, které nejsou mnohými sémiotickými teoriemi stavěny do opozice, ale jsou chápány jako různé varianty téhož znakového vztahu.

S ohledem na výše uvedené poznámky navrhuji bakalářskou práci Kateřiny Hrdé *Mezi nebem a zemí: fenomenologie architektury v díle Christiana Norberg-Schulze* k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat jako **velmi dobrou**.

Štěpán Kubalík